

Brüssel, 7.12.2016
COM(2016) 941 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

HARIDUSE TÄIUSTAMINE JA MODERNISEERIMINE

HARIDUSE TÄIUSTAMINE JA MODERNISEERIMINE

Kvaliteetne haridus kõigile

1. Haridus on meie ühiskonna ja majandusliku arengu jaoks strateegilise tähtsusega

Euroopa heaolu ja elustiili aluseks on Euroopa suurim väärtus – inimesed. Muutuvas ühiskonnas ja globaalses konkurentsikeskkonnas on kvaliteetne haridus ülioluline selleks, et tagada ELi jätkuv sotsiaalne ühtekuuluvus, konkurentsivõime ja jätkusuutlik majanduskasv. Selleks, et täita töökohtade loomise, majanduskasvu, investeringute ja konkurentsivõime eesmärged, lähtudes seejuures sotsiaalsest õiglusest, on elutähtis investeerida noortes. Kvaliteetse hariduse pakkumine kõigile on üks parimaid investeringuid, mida ühiskond teha saab.

Kvaliteetne haridus kõigile on sotsiaalse ühtekuuluvuse ja avatud ühiskonna alus. Kvaliteetne haridus on palju rohkem kui majanduslik investering. See on hädavajalik isiklikuks, sotsiaalseks ja professionaalseks arenguks ning tööalase konkurentsivõime jaoks kogu elu jooksul. See võib olla üks kõige tulemuslikumatest viisidest kõrvaldada sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust ja edendada sotsiaalset kaasatust. Nende eesmärkide saavutamiseks peavad haridussüsteemid olema kättesaadavad, pakkuma võrdseid võimalusi kõigile, sõltumata isiku taustast, ning andma kvaliteetseid tulemusi.

Euroopa haridus- ja koolitussüsteemid annavad häid tulemusi... Liikmesriigid vastutavad oma haridus- ja koolitussüsteemide eest esmajoonel ise ja kõik nad on viinud aastate jooksul läbi märkimisväärseid reforme ja vastastikuseid hindamisi. Euroopa on saavutanud häid tulemusi hariduse üldisel täiustamisel. Seda võib näha näiteks noorte kõrgkoolilõpetajate osatähtsuse suurenemisest, nii et strateegia „Euroopa 2020“ peamine eesmärk – 40 % – on käeulatuses. Samuti on suur edusamm see, et haridussüsteemist varakult lahkunute osakaal on aastatel 2005–2015 langenud 30 %, mis teeb ELi keskmiseks tasemeks 11 %.

... **kuid rahuloluks ei ole põhjust.** OECD rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi PISA¹ hiljutise uuringu tulemused kinnitavad, et suurel osal 15aastastest õpilastest on liiga vähene lugemisoskus ning vähesed teadmised matemaatikas ja loodusteadustes, ja mis enim muret põhjustab – tulemused olid halvemad kui 2012. aastal. Riikide võrdlus näitab, et mõned liikmesriigid peavad vähendama väga väheste põhioskustega õpilaste osakaalu (mis moodustab mõnes liikmesriigis üle 30 %). Tööalase konkurentsivõime alal on ELi noorte kõrgkooli lõpetanute tööhõive määra 82 % sihttaseme saavutamiseks aastaks 2020 vaja täiendavaid jõupingutusi. Praegu on see näitaja vaid 77 %. Veel üks oluline probleem on see, et paljud noored langevad koolist lõputunnistust saamata enneaegselt välja. Eriti kõrge on varajase koolist väljalangemise määr välismaal sündinud õpilaste hulgas (19 %) See asjaolu näitab ilmset vajadust parandada haridus- ja koolitussüsteemide tulemuslikkust. Kiiresti on vaja tegeleda ka hiljuti saabunud pagulastega ning töötada välja tulemuslik integratsioonistrateegia.

Kvaliteetne haridus peaks olema tegelikkus kõigi õppurite jaoks. Erilist muret valmistab asjaolu, et nõrkade õpitulemustega õppurite hulgas moodustavad ülemäära suure osa haavatava sotsiaal-majandusliku taustaga õppurid. Veel üks probleem on kvaliteetse hariduse pakkumine kogu ELis, sh äärepoolseimates piirkondades, mis osutab haridussüsteemisestest lõhede ohule. Haridus pakub unikaalset võimalust vähendada

¹ <http://www.oecd.org/pisa/>

sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust ja soolisi stereotüüpe ning tagada, et keegi ei jää teistest maha. Ometi ei näita Euroopa haridussüsteemid praegu selle võimaluse kasutamisel piisavaid tulemusi.

Haridussüsteeme tuleb moderniseerida ja hariduse kvaliteeti pidevalt parandada. Globaliseerumine ja tehnilised muutused avavad uusi võimalusi nii hariduse saamiseks kui töötamiseks. Vaid neljandikku Euroopa koolilastest õpetavad digipädevusega õpetajad². Digitaalne ümberkujundamine muudab tööturгу ja nõuab uusi oskusi. Digitaalsed tehnoloogiad pakuvad ka uusi õppimisviise, tingimusel et need tehnoloogiad on piisavalt kättesaadavad. Et neid suundumusi ära kasutada, peavad haridus- ja koolitussüsteemid neile muutustele paremini reageerima. Kvaliteetne haridus on äärmiselt oluline noorte varustamiseks teadmiste, hoiakute, oskuste ja arusaamadega, mida nad uute võimaluste ärakasutamiseks vajavad. Üldharidussüsteemid on raskustes piisavate võtmepädevuste, nagu digitaalsete ja ettevõtlusoskuste või sotsiaalsete ja kodanikupädevuste tagamisega. See probleem on vaja lahendada. Püüdlemine hariduse kvaliteedi parandamise poole on oluline kõigi liikmesriikide jaoks. Ka häid tulemusi näitavatel riikidel ei ole põhjust loorberitele puhkama jääda. Hariduse kvaliteedi tagamine on lõppematu tegevus, mis see vajab pidevat tähelepanu, parandamist ja kohendamist.

Tulemuslikkust tuleb parandada: haridussüsteemide kvaliteedi ja kaasavuse säilitamine on kulukas ja nõuab asjakohast rahastamist. Hariduskulud on majanduskasvu suurendavad avaliku sektori kulud, millega saab edendada nii sotsiaalset õiglust kui ka innovaatilist ja konkurentsivõimelist majandust, mis pakub häid tööhõiveväljavaateid. 2014. aastal suurenesid avaliku sektori kulutused esimest korda kolme aasta jooksul, ulatudes 4,9 %ni SKPst³. Ometi ei ole garantiid, et suurenevad avaliku sektori kulutused annavad automaatselt häid tulemusi. PISA tulemuste ning koolieelsele ja üldharidusele tehtavate avaliku sektori kulutuste võrdlemine näitab liikmesriigiti suuri erinevusi ressursside kasutamise tulemuslikkuses. Selline võrdlemine kinnitab, kui oluline on suurendada tõhusust, s.o kasutada piiratud ressursse võimalikult hästi ära kvaliteedi, võrdsuse ja tulemuslikkuse tagamiseks.

Tugevdada tuleks poliitilisi jõupingutusi tulemuslikumaks investeerimiseks noortesse.

Käesolev teatis keskendub hariduse fundamentaalse rolli rõhutamisele ja liikmesriikide jõupingutuste toetamise viiside kirjeldamisele, kas konkreetselt haridussektoris (2. peatükk) või üldiselt (3. peatükk). Käesolev teatis on osa suuremast, noorte toetamisele suunatud meetmepaketist. Tugevdatud jõupingutused hariduse täiustamiseks ja moderniseerimiseks on tihedalt seotud 2016. aasta juunis käivitatud Euroopa uue oskuste tegevuskavaga⁴ ja osaliselt tuginevad sellele. Nende algatuste raames sätestatud meetmed täiendavad ja tugevdavad üksteist.

² Survey of Schools: ICT in Education Benchmarking Access, Use and Attitudes to Technology in Europe's Schools (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/sites/digital-agenda/files/KK-31-13-401-EN-N.pdf>)

³ ELi keskmine näitaja varjab liikmesriikidevahelisi märkimisväärseid erinevusi. Kulud haridusele konkreetses liikmesriikides kõiguvad vahemikus 3 –7,2 % SKPst.

⁴ COM (2016) 381 final – „Euroopa uus oskuste tegevuskava: koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning töölesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“. Tegevuskava keskendub noortele paremate oskuste andmisele, olemasolevate oskuste paremale ärakasutamisele ning oskuste prognoosimise ja teabe parandamisele.

2. Parem ELi toetus liikmesriikidele üld- ja kõrghariduse moderniseerimisel

EL saab toetada liikmesriikide reforme üld- ja kõrghariduse moderniseerimiseks. 2017. aastal esitleb komisjon konkreetseid algatusi üld- ja kõrghariduse valdkonna peamiste probleemide lahendamiseks. Need algatused töötatakse välja täielikus kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ja tihedas koostöös liikmesriikide oluliste sidusrühmadega, nagu õppijate, õpetajate, koolijuhtide ja lapsevanemate ühendused, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid.

2.1. Üld- ja alusharidus

Alusharidus ja lastehoid

Isiku arengule ja jätkuõppele aluse panemiseks on äärmiselt oluline kvaliteetne alusharidus ja lastehoid. Esimesed eluaastad on otsustava tähtsusega kognitiivsete ja mittekognitiivsete oskuste arendamisel. Varase arengu puudujääke on hilisemas elus raske kompenseerida. Ja vastupidi – varases eluetapis antav kvaliteetne haridus on tugev alus oskuste kergemaks omandamiseks kogu elu jooksul.

Kvaliteetne alusharidus on tõhus ja tulemuslik sotsiaalse õigluse edendamise viis. See aitab vähendada varast lahkumist haridussüsteemist ja nõrku õpitulemusi ning mängib märkimisväärset rolli ebasoodsast haridusalasest olukorrast ülesaamises, pakkudes haavatava sotsiaal-majandusliku taustaga lastele paremaid võimalusi parandada sotsiaalset positsiooni. Peale selle on kvaliteetse alushariduse ja lastehoiu pakkumine suhteliselt odav ja palju tulemuslikum kui hilisemas elus võetavad parandusmeetmed. Seepärast tuleb hariduse täiustamisel ja haridussüsteemide tõhustamisel alati arvesse võtta varases lapsepõlves toimunut.

Kvaliteet ja kättesaadavus on olulised. Liikmesriigid on peaaegu saavutanud 95 % alushariduse ja lastehoiu pakkumise sihttaseme, mis on sätestatud haridus- ja koolitusvaldkonna koostöö 2020. aasta strateegilises raamistikus, kusjuures ELi keskmine osalustase 2014. aastal oli 94,3 %⁵. Ometi on ebasoodsas olukorras ja vähemusrühmadesse kuuluvad lapsed jätkuvalt alaesindatud⁶. Alusharidus ja lastehoid võivad aga võrdseid võimalusi ja sotsiaalset liikuvust positiivselt mõjutada vaid siis, kui see on kõigile kättesaadav, taskukohane ja kvaliteetne. Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja süsteemi täiustamist jätkata. Eriti oluline on investeerida kvalifitseeritud ja koolitatud haridustöötajatesse ning koostada õppekavad nii, et need ergutaksid laste õppimissoovi ja edendaksid nende õppeprotsessi.

Komisjon toetab jätkuvalt liikmesriike kvaliteetse alushariduse ja lastehoiu pakkumisel ning suurendab jõupingutusi, et aidata neil üksteiselt õppida ja teha kindlaks parimad töömeetodid. See tagab lastele optimaalse ülemineku koolieelsest lasteasutusest algkooli.

Üldharidus

⁵ 2016. aasta hariduse ja koolituse valdkonna ülevaade (ec.europa.eu/education/monitor)

⁶ J. Bennet, 2012, *Early childhood education and care (ECEC) for children from disadvantaged backgrounds: Findings from a European literature review and two case studies*

Euroopa peab üldharidust arendama ja uuendama. Paljud üldharidussüsteemid on hädas põhjalike ja keerukate muutustega meie ühiskonnas ja majanduses. Koolid peavad kohanema muutuva keskkonnaga, milles nad tegutsevad, sealhulgas saabunud digitaalajastu ja õpilaste suurenev mitmekesisus. Kõik need küsimused nõuavad mitte üksnes õppekavade kohandamist, vaid ka mitmekesisemat õpetamist ja õpet, et rahuldada kõigi õppurite vajadusi. Ühes ja samas haridussüsteemis ei pakuta tingimata kõigile samu võimalusi. Sama haridussüsteemi sees on hariduse kvaliteedis märgatavaid erinevusi. Need probleemid suurendavad survet üldharidussüsteemide juhtidele edendada jätkusuutliku innovatsiooni abil hariduse kvaliteeti ja kaasavust. Euroopa peab tagama, et digilõhe ei teravneks ja et kõigile oleks tagatud juurdepääs digiressurssidele ja -taristule.

Koolide ja neid ümbritseva keskkonna tihedad sidemed võimaldavad neil kohalike oludega paremini kohaneda. Seeläbi saavad koolid tugevdada koostööd kohaliku kogukonnaga ning pakkuda noortele vajalikku õppimiskogemust ka väljaspool kooli ja formaalõppestruktuure. Koolide autonoomia ja aruandekohustuse õige tasakaal aitab täiustada haridussüsteeme ja saavutada kvaliteetseid tulemusi.

Otsustav on siin õpetamise ja koolijuhtimise kvaliteet. Üks peamisi tegureid koolide kvaliteedi, sotsiaalsete tulemuste ja tulemuslikkuse parandamisel on õpetajate ja koolijuhtide tugevam toetamine. Õpetajad mängivad otsustavat rolli teadmiste ja ühiste väärtuste edastamises ning haavatava sotsiaal-majandusliku taustaga õpilaste toetamises. Selleks, et võimaldada õpetajail nende keerukate ülesannetega toime tulla, on vaja strateegilisi investeeringuid tulemuslikku koolijuhtimisse ja õpetajakutsesse, mis põhineb väljapaistval formaalharidusel, meeskonnatööl ja enda professionaalsel arendamisel kogu tööea jooksul. Digioskused ja -pädevused on vaja kaasata nii tööeelsesesse õpetajate koolitusse kui ka täiendusõppesse ning koolijuhid peavad seda aktiivselt toetama.

Komisjon teeb järgmist:

- teeb **2016. aasta PISA uuringu andmete ja OECDga tehtava koostöö alusel** tegevuspoliitikaga seotud otsused ning toetab ELi ja liikmesriikide tasandi poliitika arendamist ressursside kasutamise tulemuslikkuse parandamiseks koolides;
- nagu kuulutati välja Euroopa uues oskuste tegevuskavas, vaatab läbi 2006. aasta **võtmepädevusi käsitleva Euroopa raamistiku**, et ajakohastada selle mõisteid, kohandada seda ühiskonna ja majanduse uutele nõudmistele ja tõmmata uuesti tähelepanu õpiväljunditele, ning et edendada õppijate pädevuse arendamist;
- toetab **ettevõtlusvaimu ja -oskusi** (edendades algatusvõimet, loovust, innovatsiooni ja vastutustunnet) ning **ettevõtlusharidust** sihtotstarbeliste meetmetega, kutsudes liikmesriike üles soodustama ettevõtluskogemuste hankimist enne formaalhariduse omandamist;
- nagu kuulutati välja Euroopa uues oskuste tegevuskavas, tihendab koostööd liikmesriikide, huvirühmade ja tööstusega **digioskuste ja töökohtade koalitsiooni** raames, sealhulgas koostöös HK 2020 digioskuste töörühmaga, et selgitada välja probleemid ja rakendada digihariduse parimaid tavasid;
- teeb liikmesriikide toetamiseks ja suunamiseks ettepaneku võtta vastu **nõukogu ettepanek sotsiaalse kaasamise ja ühiste väärtuste hariduse ja mitteformaalse õppimise kaudu edendamise kohta** ning koostab selle eelnõu;

- **toetab aktiivselt õpetajate haridust ja pidevat kutsealast arengut** liidu aluseks olevate ühiste väärtuste tõhusaks edasiandmiseks;
- edendab kaasavat haridust **koolidele ettenähtud Euroopa töövahendi** edasiarendamise ning programmide „Erasmus+“ ja „Horisont 2020“ kaudu, toetades sealhulgas **koolide kaasavusühendust**, et edendada kaasava õppe valdkonnas häid tavasid (näiteks rändajatest õpilaste integreerimine ja neile ühiste väärtuste õpetamine);
- pakub suunatud ja innovaatilist **vastastikust õpet**, et innustada koolisüsteemide juhtimisel saadud kogemustest õppimist (kvaliteedi tagamine, ressursikasutuse optimeerimine, õppurite üleminek ühest haridusetapist teise);
- kasutab **Euroopa Sotsiaalfondi rahvusvahelisi võrgustikke**, eelkõige õppe- ja oskustevõrgustikku heade tavade vahetamiseks. Võrgustik annab vastastikuse piiriülese õppe võimaluse, et aidata liikmesriikidel ja muudel sidusrühmadel täiustada oma poliitikat ja tavasid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest õppimisse ja oskustesse tehtavate investeeringute haldamisel;
- edendab **Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide** kasutamist haridus- ja koolitussüsteemide moderniseerimiseks, kvaliteetse hariduse kättesaadavuse parandamiseks ja koolist väljalangemise vähendamiseks;
- arendab edasi veebiplatvorme **eTwinning** ja **School Education Gateway** konstruktiivse dialoogi toetamiseks õpetajate ja muude praktikute vahel üldhariduse toimivate meetodite üle.

2.2. Kõrgharidus

Euroopa peab jätkama kõrghariduse moderniseerimist. Kõrghariduse kättesaadavuse suurenemine viimastel aastatel on olnud kahtlemata üks Euroopa olulisemaid edusamme. Sellegipoolest on Euroopa ülikoolide ja kõrgkoolide jaoks endiselt probleem, kuidas rahuldada ühiskonna ja majanduse nõudlust kõrgetaseme oskuste järele. Hoolimata paljudest näidetest personali, üliõpilaste ja sidusrühmade kõrge taseme ja pühendumuse kohta, näitas komisjoni hiljutine avalik konsultatsioon⁷ probleeme seoses sellega, et kõrgharidusasutuste pakutavad oskused ei lange kokku nendega, mida kõrgkooli lõpetanud edu saavutamiseks vajavad.

Õpetamise kvaliteet on peamine tegur kõrghariduse kvaliteedi parandamisel. On vaja rohkem investeerida akadeemilise personali pedagoogilisse koolitusse, mida on traditsiooniliselt vähem väärtustatud kui teadustulemusi. Eelkõige vajavad kõrghariduse valdkonnas parandamist õpetamise staatus ja kvaliteet. See nõuab edusamme kvaliteetse õpetamise arendamises, tunnustamises ja tasustamises. Peale selle muudab üliõpilaskonna kasvav mitmekesisus professionaalse õpetamise veelgi olulisemaks. Selleks, et õpetada mitmekesise tausta, ootuste ja vajadustega üliõpilasi, peavad õpetajad olema hästi ette valmistatud ja koolitatud.

Komisjon esitleb 2017. aastal kõrghariduse valdkonna algatustepaketti. Kõrghariduse moderniseerimise tegevuskava toetab ELi liikmesriike, haridusasutusi, personali ja üliõpilasi hariduse ja koolituse kvaliteedi parandamisel. Selleks et pakkuda

⁷ SWD(2016) 195 final.

tulevaseks tööks tugevat baasi, esitleb komisjon 2017. aastal ajakohastatud⁸ ja uuendatud kõrghariduse tegevuskava, mis tugineb avaliku konsultatsiooni vastustele 2016. aasta alguses kokku lepitud ELi koostöö prioriteetide kohta.

Komisjon teeb järgmist:

– aitab kõrgharidussüsteemil anda noortele paremaid oskusi ja pädevusi, mida nad tänapäeva ühiskonnas vajavad, toetades tihedamat koostööd tulemuslike õppekavade koostamisel ja heade tegevuspõhimõtete väljatöötamisel. Nagu kuulutati välja Euroopa uues oskuste tegevuskavas, ja osana oma jõupingutustest parandada kõrghariduspoliitika ja -praktika tõendusbaasi, teeb komisjon koostööd liikmesriikidega, et teha kättesaadavamaks teave kõrgkooli lõpetanute tööhõive ja sotsiaalsete tulemuste kohta („**hariduse omandanute seire**“) kogu kutseõppe ja -koolituse sektoris;

– suurendab kõrgharidusasutuste panust piirkondlikku innovatsiooni, **luues rohkem ja tugevamaid sidemeid ülikoolide, äriühingute ja muude organisatsioonide vahel**, sidudes need Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames ühtlasi aruka spetsialiseerumise strateegiatega, mis loovad sildu kõrghariduse ja töökohtade vahel;

– parandab **teadusuuringute ja õppimise vahelist koostoimet**, tagades, et õpetamine põhineks tiptasemel teadmistel ja seda tunnustatakse piisavalt ning et kõrgkooli lõpetanutel oleks tugevad analüüsi- ja probleemide lahendamise oskused;

– **piisava ja tulemusliku kõrgharidusse investeerimise** edendamiseks ja liikmesriikide ametiasutuste toetamiseks keskendub komisjon 2017. aastal kolmele tegevussuunale:

Kõrgharidusele tehtavate kulutuste läbivaatamine välisekspertide poolt ja kooskõlastatult OECD jooksva tööga, aruanne 2018. aasta alguses.

Tõhusam rahastamissüsteemi ülesehitust käsitlev vastastikuse nõustamise programm, mis põhineb Tšehhi Vabariigi edukatel katseprojektidel ja Sloveenias algaval rakendamisel.

Tegevusuuring Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tulemuslikkuse parandamiseks kõrghariduse toetamisel. See töö, mida juhivad Teadusuuringute Ühiskeskus, ja mida rahastatakse programmi „Erasmus+“ kaudu, hõlmab analüüsi, milline on kõrghariduse osatähtsus aruka spetsialiseerumise strateegiate rakendamises, ning annab piirkondlikele ametiasutustele ja sidusrühmadele konkreetseid nõuandeid, kuidas tegevust maksimaalse mõju saavutamiseks optimeerida. Tööd, mida alustatakse kahes katsepiirkonnas, on kavas vastavalt tegevuse tulemustele laiendada.

3. Liikmesriikide parem toetamine haridussüsteemide täiustamiseks reformide läbiviimisel

Hariduse asetamine tähtsale kohale poliitilises tegevuskavas. Jõupingutused hariduse kvaliteedi ja tulemuslikkuse parandamise tegevuskava elluviimiseks peavad algama sellest, et parandatakse teadlikkust sellest, et tegutseda tuleb kiiresti. Kuna palju kasu

⁸ 20. septembril 2011 esitles komisjon teatist „Majanduskasvu ja tööhõive toetamine – Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamise tegevuskava“ (KOM(2011) 567 lõplik).

heast haridusest koondub ka muudesse poliitikavaldkondadesse – näiteks sotsiaal-, kodakondsus-, tööhõive-, majandus- või julgeolekupoliitika – on vaja vaadelda haridusreformide laiemas kontekstis. Tiptasandi debatt võib anda poliitilise tõuke, et pöörata rohkem tähelepanu haridussüsteemide kvaliteedile ja võtta meetmeid selle parandamiseks.

Haridusreformide elluviimine majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames. Juba praegu sisaldavad tööhõivesuunised⁹ eesmärki viia läbi haridusreformide ning haridusega seotud küsimused on Euroopa poolaasta raames tehtava töö osa. Euroopa poolaastaga seotud hariduse tõendusbaasi saaks veelgi tugevdada, toetudes rohkem hariduse ja koolituse valdkonna analüütilisele ülevaatele „Education and Training Monitor“. Peale selle võiksuurida, kuidas saaks OECD andmeid oskuste kohta paremini kasutada näitaja või sihttasemenäitajana haridustulemuste kvaliteedi parandamisel tehtud edusammude mõõtmisel.

Liikmesriikide reformide toetamine. Seda, kuidas arendada oma haridus- ja koolitussüsteeme, otsustavad liikmesriigid ise. Hariduse moderniseerimine ja täiustamine nõuab reforme, mis põhinevad usaldusväärsetel teadmistel selle kohta, mis hariduse valdkonnas toimib. ELi tasand, pakkudes võrdlusandmeid, tugevdades tõendusbaasi, tehes analüüse ja võrdlusuuringuid, edendades vastastikust õpet, jagades teadmisi headest tavadest ja pakkudes sihtotstarbelist tuge, tuginedes jooksvale koostööle mitme komisjonisisesest ja -välisest teabepakkujaga, sh OECD, võib aidata teha liikmesriikidel informeeritud poliitilisi valikuid.

Poliitikavaldkondade vahelise koostöö parandamine. Võttes arvesse hariduse ja muude poliitikavaldkondade omavahelisi seoseid, tuleks poliitikavaldkondade vahelist koostööd tihendada. See võiks toimuda ühiste poliitikaaruteludena, mis ühendavad hariduse majandus-, rahandus-, tööhõive-, sotsiaalkaitse-, tervishoiu- ja sotsiaalse kaasamise poliitikaga, sh kolmandate riikide kodanike integreerimiseks. Haridus mängib olulist rolli ka vägivaldse äärmusluseni viiva radikaliseerumise ärahoidmises¹⁰. Selline koostöö aitaks kaasa tõendusbaasi parandamisele selle kohta, mis hariduse valdkonnas toimib.

Keskendumine tõhususele. Poliitilised jõupingutused hariduse tõhustamiseks oleksid tulemuslikumad, kui nad ühendaksid haridus- ja muude poliitikavaldkondade, eelkõige sotsiaalse kaasamise, tööhõive- ja majanduspoliitika ning riigi rahanduse spetsialistide oskusteabe. Eesmärk on saavutada seeläbi paremaid tulemusi. Uudseks elemendiks oleks koostöö näiteks majanduspoliitika komitee, tööhõivekomitee või sotsiaalkaitsekomiteega. Tuginedes tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse valdkonna positiivsetele kogemustele, võiksid komisjoni talitused koostada ühiselt koos majanduspoliitika komitee (ja muude asjaomaste organitega) hariduspoliitika ja -süsteemide ning nende tulemuslikkuse analüüsi. See töö võiks aidata tihendada koostööd nõukogu koosseisude vahel, näiteks hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu, tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu ning majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu vahel.

Komisjon teeb järgmist:

⁹ ELi toimimise lepingu artiklis 146 on sätestatud, et liikmesriigid käsitlevad tööhõive edendamist üldist huvi pakkuva probleemina ja kooskõlastavad nõukogus oma sellealased meetmed. Nõukogu koostab kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 148 suunised, mida liikmesriigid oma tööhõivepoliitikas arvesse võtavad.

¹⁰ Vt hariduse rolli kohta radikaliseerumise ärahoidmises teatis „Toetamiseks vägivaldse ekstremismi viiva radikaliseerumise ennetamist“ (COM(2016) 379)

- loob **kerge veebipõhise juurdepääsu hariduse valdkonna headele tavadele**, mis toimib kasutajasõbraliku ühtse kontaktpunktina, tugineb olemasolevatele veebipõhiste vahenditele ja täiendab neid;
- toetab liikmesriikide jõupingutusi hariduse digitaalse ümberkujundamisega kaasas käimisel;
- pakub liikmesriikidele tugevamat poliitilist tuge **vastastikuse nõustamise** kaudu, tuues kokku riikide ametiasutuste spetsialistid haridusreformi läbiviimiseks abi paluvate riikide välisnõustamiseks;
- tugevdab **tõendusbaasi** (eelkõige iga-aastase hariduse ja koolituse valdkonna ülevaate abil) ja parandab **analüüsi** kvaliteeti (näiteks edendades poliitikavaldkondade ülest koostööd ja kaasates selliseid organeid nagu majanduspoliitika komitee), et kaotada lüngad teadmistes selle kohta, millised peamised tegurid toetavad süsteemide head toimimist.

4. Kokkuvõte

Hariduse moderniseerimiseks ja selle kvaliteedi täiustamiseks on vaja reforme. Nende reformide läbiviimise üle otsustavad liikmesriigid. Samal ajal on kõigi liikmesriikide huvides saavutada edu ja saada tulemusi, millest saaks kasu Euroopa tervikuna, näiteks sotsiaalse sidususe ja õigluse ning suurema majanduskasvu, tööhõive, innovatsiooni ja konkurentsivõime näol.

EL saab liikmesriikidele tuge pakkuda. Käesolev teatis kuulutab hariduse täiustamise ja moderniseerimise ELi üheks olulisemaks prioriteediks. Teatistes loetletakse ELi tasandil võetavad sihipärased meetmed, millega toetada liikmesriikide reformipingutusi ja aidata koostada ühise tegevuskava kvaliteetse hariduse kõigile kättesaadavaks tegemiseks.